

ARABISKE TALESPRÅK

PENSUMLITTERATUR

21. mai 2022

*Listen vil oppdateres, da særlig med tillegg av anbefalt litteratur, før semesterstart.
Siste versjon av listen ligger her: www.filologi.no/pensum/2022/arabisk-tale.pdf.*

Nedenfor finnes en veiledende liste over pensumlitteratur for dette kurset. Studenter som blir innvilget opptak bes om å gjøre seg kjent med litteraturen på egen hånd, særlig den generelle delen. Det tilbys som regel undervisning i kun ett av de fem språkområdene: (1) Syria/Levanten, (2) Irak/Mesopotamia, (3) Egypt, (4) Den arabiske halvøy/Gulfen, (5) Nordafrika/Maghreb.

- **HØSTEN 2022 tilbys undervisning i arabiske talespråk i Saudi-Arabia og Gulfen.**

Det er anledning til å ta eksamen i andre talespråk, med utgangspunkt i innføringsbøkene som anbefales nedenfor, selv om undervisningen tar for seg ett av språkområdene. Innføringsbøker markert med **fet skrift** nedenfor er obligatorisk pensum – ellers inneholder listen forslag til tilleggslitteratur og fordypning. Det forventes ikke at man leser alt i denne litteraturlisten, men det er nødvendig å kjenne til de viktigste referansene i faglitteraturen. Obligatorisk pensum er også sekundærlitteratur som settes opp til enkelte undervisningstimer, samt et lite utvalg arabiske tekster som leses i timen.

- Innføringsbøker for de ulike språkområdene nevnt ovenfor, er: (1) Rice og Said 2011 [1953] – eller: Aldoukhi et al. 2016; (2) Erwin 2004 [1969]; (3) Woidich og Heinen-Nasr 2004; (4) Holes 2010; (5) Harrell 2006 [1965].

Litteraturen er delvis åpent tilgjengelig på internett, ellers finner man det meste i Universitetsbiblioteket på Blindern (Georg Sverdrups hus). Pensumlitteraturen er også tilgjengelig i Norsk filologisk institutts bibliotek (studenter som ønsker tilgang bes ta kontakt med instituttet via e-post). Flere av titlene i litteraturlisten nedenfor har lenker til enten bibliotekets eksemplarer eller til en digitalt tilgjengelig versjon.

HVA ER ARABISK?

- Jan Retsö, «[Vad är arabiska?](#)», *Dragomanen* 5 (2001), s. 15–36.
- Jan Retsö, «[What is Arabic?](#)», i: J. Owens (red.), *The Oxford Handbook of Arabic Linguistics*. Oxford: Oxford University Press, 2013, s. 433–450.
- Carter, «[Arabisk: Det klassiske kulturspråket](#)», i: Karen Gammelgaard, Gunvor Mejdell og Rune Svarverud (red.). *Standardspråk underveis. Historien til åtte orientalske og østeuropeiske språk*. Oslo: Unipub forlag, 2004, s. 81–94.
- Clive Holes, «[Introduction](#)», i: C. Holes, *Modern Arabic – Structures, Functions and Varieties*. Washington, D.C.: Georgetown University Press, 2004, s. 1–55.
- Ahmad Al-Jallad, «[Polygenesis in the Arabic Dialects](#)», in: Lutz Edzard og Rudolf de Jong, red., *Encyclopedia of Arabic Language and Linguistics* (EALL).
- Ahmad Al-Jallad, «[A Manual of the Historical Grammar of Arabic](#)» (2014–, siste versjon lagt ut i 2020).
- John Huehnergard, «[Arabic in Its Semitic Context](#)», i: A. Al-Jallad (red.), *Arabic in Context – Celebrating 400 Years of Arabic at Leiden University*. Leiden: Brill 2017, s. 3–34.
- Kees Versteegh, *The Arabic Language*. Second edition. Edinburgh: Edinburgh University Press, 2014.
- Jan Retsö, [bokanmeldelse av Versteegh](#), *The Arabic Language* (First edition, 1998), i: *International Journal of the Sociology of Language* 163 (2003), s. 114–119.
- Jan Retsö, «[Thoughts about the Diversity of Arabic](#)», i: Lutz Edzard and Jan Retsö (red.), *Current Issues in the Analysis of Semitic Grammar and Lexicon II*. Oslo–Göteborg Cooperation 4th–5th November 2005. Wiesbaden: Harrassowitz, 2006, pp. 23– 33.

ARABISK SKRIFT

[Det lønner seg å bli kjent med det arabiske alfabetet og skriftsystemet på et tidlig stadium, selv om det ikke er et absolutt krav før annet semester.]

- Beeston, [Written Arabic](#). Cambridge 1968.
- Wolfdietrich Fischer, «[Writing System](#)», i W. Fischer, *A grammar of classical Arabic*. Translated from German by Jonathan Rodgers. 3. rev. ed. New Haven, Conn.: Yale University Press, 2002, s. 3–15.

ARABISK DIALEKTOLOGI

- Jan Retsö, *De arabiska talspråken. En introduction*. Arabiska institutionen: Göteborgs universitet, 1992.
- Otto Jastrow, «[Arabic Dialectology – The State of the Art](#)», i: Shlomo Izre'el (red.), *Semitic Linguistics: The State of the Art at the Turn of the Twenty-First Century*. Israel Oriental Studies XX: Winona Lake: Eisenbrauns, 2002, s. 347–363.

- Clive Holes, «[Introduction](#)», i: C. Holes (red.), *Arabic Historical Dialectology – Linguistic and Sociolinguistic Approaches*. Oxford: Oxford University Press, 2018, s. 1–28.
- Peter Behnstedt og Manfred Woidich, «[Arabic Dialectology](#)», i: J. Owens (red.), *The Oxford Handbook of Arabic Linguistics*. Oxford: Oxford University Press, 2013.
- Otto Jastrow og Wolfdietrich Fischer (red.), *Handbuch der arabischen Dialekte*. Wiesbaden: Harrassowitz, 1980.
- Janet Watson, «[Arabic Dialects: A Discussion](#)», i: M. Embarki og M. Ennaji (red.), *Modern Trends in Arabic Dialectology*. Trenton, NJ: Red Sea Press, 2011, s. 3–37.
- Janet Watson, «[Arabic Dialects \(general article\)](#)», i: S. Weninger (red.), *The Semitic Languages – An International Handbook*. Berlin: De Gruyter Mouton, 2011, s. 851–896.
- Alan S. Kaye og Judith Rosenhouse, «[Arabic Dialects and Maltese](#)», i: R. Hetzron (ed.), *The Semitic Languages*. London & New York: Routledge, 1997, s. 263–311.
- Catherine Miller, «[Arabic Urban Vernaculars](#)» i: S. Weninger (red.), *The Semitic Languages – An International Handbook*. Berlin: De Gruyter Mouton, 2011, s. 982–990.

SOSIOLINGVISTISKE ASPEKTER

- Clive Holes, «[Arabian Peninsula and Iraq](#)», i: U. Ammon et al. (red.), *Sociolinguistics: An International Handbook of the Science of Language and Society*. 2nd ed. Vol. 3. Berlin: De Gruyter Mouton, 2006, s. 1930–1941.
- Enam Al-Wer, «[The Arabic-speaking Middle East](#)», i: U. Ammon et al. (red.), *Sociolinguistics: An International Handbook of the Science of Language and Society*. 2nd ed. Vol. 3. Berlin: De Gruyter Mouton, 2006, s. 1917–1924.
- C. A. Ferguson, «[Diglossia](#)», *Word* 15 (1959), s. 325–340.
- C. A. Ferguson, «Epilogue: diglossia revisited», i: A. Gibali (red.), *Understanding Arabic*. Cairo: American University in Cairo Press, 1996 [1991], s. 49–67.
- Gunvor Mejdell, «[Diglossia](#)», i: E. Benmamoun og R. Bassiouney (red.), *The Routledge Handbook of Arabic Linguistics*. London: Routledge, 2018, s. 332–344.
- H. Palva, «[Patterns of Koineization in Modern Colloquial Arabic](#)», *Acta orientalia* 43 (1982), s. 13–32.

DE 5 ARABISKE SPRÅKOMRÅDENE

1. DEN ARABISKE HALVØY:

- Janet Watson, «[Dialects of the Arabian Peninsula](#)», i: S. Weninger (red.), *The Semitic Languages – An International Handbook*. Berlin: De Gruyter Mouton, 2011, s. 897–908.

2. IRAK (MESOPOTAMIA):

- Shabo Talay, «[Arabic Dialects of Mesopotamia](#)», i: S. Weninger (red.), *The Semitic Languages – An International Handbook*. Berlin: De Gruyter Mouton, 2011, s. 909–920.

3. SYRIA-PALESTINA (LEVANTEN):

Samia Naiim, «[Dialects of the Levant](#)» i: S. Weninger (red.), *The Semitic Languages – An International Handbook*. Berlin: De Gruyter Mouton, 2011, s. 920–935.

4. EGYPT:

James Dickins, «[Dialects of Egypt and Sudan](#)», i: S. Weninger (red.), *The Semitic Languages – An International Handbook*. Berlin: De Gruyter Mouton, 2011, s. 935–953.

5. NORD-AFRIKA:

Christophe Pereira, «[Arabic in the North African Region](#)» i: S. Weninger (red.), *The Semitic Languages – An International Handbook*. Berlin: De Gruyter Mouton, 2011, s. 954–969.

DEN ARABISKE HALVØY OG GULFEN

[Av praktiske årsaker kan vi her skille mellom, på den ene side, (1) *gulf-arabisk*, som er talespråk i Gulfen og på østkysten av Den arabiske halvøy (mer presist i Sør-Irak, Kuwait, Bahrain, Qatar, De forente arabiske emirater, deler av Saudi-Arabia og Oman) – og, på den annen side, talespråkene i (2) *Nadjd*, altså det sentrale Saudi-Arabia; (3) *Hidjaz*, altså vestkysten av Saudi-Arabia; og (4) sørlige deler av halvøyen, særlig Jemen og deler av Oman. I tillegg til denne geografiske inndelingen finnes andre skillelinjer, f.eks. mellom by og land, eller språkforskjeller som skyldes andre historiske og sosiale forhold]

Clive Holes, [Colloquial Arabic of the Gulf](#). 2nd edition. London & New York: Routledge, 2010.

Lydfiler til denne boken kan lastes ned fra [forlagets nettsider](#).

Clive Holes, [Gulf Arabic](#). London: Routledge, 1990.

Hamdi A. Qafisheh, [A short reference grammar of Gulf Arabic](#). Tucson, Ariz.: University of Arizona Press, 1977.

Bruce Ingham, «Saudi Arabia», i: Lutz Edzard og Rudolf de Jong, red., [Encyclopedia of Arabic Language and Linguistics](#) (EALL).

Clive Holes, «Gulf States», i: Lutz Edzard og Rudolf de Jong, red., [Encyclopedia of Arabic Language and Linguistics](#) (EALL).

Clive Holes, «The Arabic dialects of the Gulf», i: C. Holes (red.), *Arabic Historical Dialectology – Linguistic and Sociolinguistic Approaches*. Oxford: Oxford University Press, 2018, s. 112–147.

Clive Holes, [Dialect, Culture, and Society in Eastern Arabia](#). Vols. I–III. Leiden: Brill 2015–2021. (Volume 1: Glossary [> [PHI-BIB](#)]; Volume 2: Ethnographic Texts; Volume III: Phonology, Morphology, Syntax, Style.)

Clive Holes, «[Language and Identity in the Arabian Gulf](#)», *Journal of Arabian Studies* 1.2 (2011): 129–145.

Bruce Ingham, «Najdi Arabic», i: Lutz Edzard og Rudolf de Jong, red., [Encyclopedia of Arabic Language and Linguistics](#) (EALL).

Mahasen Abu Mansour, «Meccan Arabic», i: Lutz Edzard og Rudolf de Jong, red., [Encyclopedia of Arabic Language and Linguistics](#) (EALL).

Martine Vanhove, «Yemen», i: Lutz Edzard og Rudolf de Jong, red., [Encyclopedia of Arabic Language and Linguistics](#) (EALL).

Janet Watson, «[Sanʿānī Arabic](#)», i: Lutz Edzard og Rudolf de Jong, red., [Encyclopedia of Arabic Language and Linguistics](#) (EALL).

Janet Watson, [Sbahtu! A course in Sanʿani Arabic](#). Wiesbaden: Harrassowitz 1996. [> UB]

Clive Holes, «Omani Arabic», i: Lutz Edzard og Rudolf de Jong, red., [Encyclopedia of Arabic Language and Linguistics](#) (EALL).

IRAKISK / MESOPOTAMISK ARABISK – BAGDAD

Wallace Erwin, *A Basic Course in Iraqi Arabic*. Washington, D.C.: Georgetown University Press, 2004 [1969].

Bettina Leitner, Fady German og Stephan Procházka, *Lehrbuch Des Irakisch-Arabischen: Praxisnaher Einstieg in den Dialekt von Bagdad*. Wiesbaden: Harrassowitz 2021.

Wallace Erwin, *A Short Reference Grammar of Iraqi Arabic*. Washington, D.C.: Georgetown University Press, 2004 [1963]

Nisar Malaika, [Grundzüge der Grammatik des arabischen Dialekts von Bagdad](#). Wiesbaden: O. Harrassowitz, 1963.

D.R. Woodhead og W. Beene, *A Dictionary of Iraqi Arabic: Arabic-English*. Washington, D.C.: Georgetown University Press, 1967.

B.E. Clarity, K. Stowasser og R. C. Wolfe, *A Dictionary of Iraqi Arabic: English-Arabic*. Washington, D.C.: Georgetown University Press, 1964.

Farida Abu-Haidar, «[Baghdad Arabic](#)», i: Lutz Edzard og Rudolf de Jong, red., [Encyclopedia of Arabic Language and Linguistics](#) (EALL).

Clive Holes, «[Colloquial Iraqi Arabic](#)», i: J. N. Postgate (red.), *Languages of Iraq, Ancient and Modern*. London: British School of Archaeology in Iraq, 2007, s. 123–134.

SYRISK-PALESTINSK / LEVANTINSK ARABISK – JERUSALEM OG DAMASKUS

Frank A. Rice og Majed F. Said, *Eastern Arabic – An Introduction to Palestinian Arabic*.

Washington, D.C.: Georgetown University Press, 2011. [1. utg. fra 1953 heter *Jerusalem Arabic*; utgaver fra 1960, 1966, 1977 har tittelen: *An Introduction to the spoken Arabic of Palestine, Syria and Lebanon*]

Rima Aldoukhi, Stephan Procházka og Anna Telič, *Lehrbuch Des Syrisch-Arabischen 1:*

***Praxisnaher Einstieg in den Dialekt von Damaskus*. 2. Auflage. Wiesbaden: Harrassowitz 2016.**

Rima Aldoukhi, Stephan Procházka og Anna Telič, *Lehrbuch Des Syrisch-Arabischen 2:*

***Damaszenisch für Fortgeschrittene*. Wiesbaden: Harrassowitz 2014.**

Ulrich Seeger, *Lehrbuch des palästinensischen Arabisch – Der Dialekt der Städte*. Harrassowitz Verlag: Wiesbaden 2013

Mark W. Cowell, *A Reference Grammar of Syrian Arabic – Based on the Dialect of Damascus*. Washington, D.C. Georgetown University Press, 2005 [1964].

Heinz Grotzfeld, *Syrisch-arabische Grammatik – Dialekt von Damaskus*. Wiesbaden: O. Harrassowitz, 1965.

Karl Stowasser and Moukhtar Ani. *A Dictionary of Syrian Arabic: English–Arabic*. Washington, D.C. Georgetown University Press, 2004 [1964].

Elihai, Johanan: [*The Olive Tree Dictionary: A Transliterated Dictionary of Conversational Eastern Arabic \(Palestinian\)*](#). Jerusalem: Minerva, 2004.

A. Barthélemy, *Dictionnaire arabe-français – dialectes de Syrie: Alep, Damas, Liban, Jérusalem*. Paris: P. Geuthner, 1935–1969.

Leonhard Bauer, *Wörterbuch des palästinischen Arabisch: Deutsch-Arabisch*. H. G. Wallmann, Leipzig; Syrisches Waisenhaus, Jerusalem 1933. 2. utgave: [*Deutsch-arabisches Wörterbuch der Umgangssprache in Palästina und im Libanon*](#). Harrassowitz, Wiesbaden 1957.

[Lughatuna](#) (nett-ordbok med mange ord og uttrykk på levantinsk og egyptisk arabisk)

Judith Rosenhouse, «[Jerusalem Arabic](#)», i: Lutz Edzard og Rudolf de Jong, red., [*Encyclopedia of Arabic Language and Linguistics*](#) (EALL).

Jérôme Lentin, «[Damascus Arabic](#)», i: Lutz Edzard og Rudolf de Jong, red., [*Encyclopedia of Arabic Language and Linguistics*](#) (EALL).

EGYPTISK ARABISK – KAIRO

Manfred Woidich og Rabha Heinen-Nasr, *Kullu tamam! An Introduction to Egyptian Colloquial Arabic*. Cairo: American university in Cairo press, 2004.

Manfred Woidich, *Kairenisch Arabisch: Eine Grammatik*. Wiesbaden: O. Harrassowitz, 2006.

T.F. Mitchell, *Colloquial Arabic: The living language of Egypt*. The Teach Yourself series. London: Hodder and Stoughton, 1962.

Maurice B. Salib, *Spoken Arabic of Cairo*. Cairo: American University in Cairo Press, 1981. Flere senere utg./opptrykk: 1982, 1985, 1987, 1992.

Martin Hinds og El-Said Badawi, [*A Dictionary of Egyptian Arabic: Arabic-English*](#). Beirut: Librairie du Liban, 1986.

[Lughatuna](#) (nett-ordbok med mange ord og uttrykk på levantinsk og egyptisk arabisk)

Manfred Woidich, «[Cairo Arabic](#)», i: Lutz Edzard og Rudolf de Jong, red., [*Encyclopedia of Arabic Language and Linguistics*](#) (EALL).

NORDAFRIKA

Richard S. Harrell, *A basic course in Moroccan Arabic*. Washington, D.C.: Georgetown Univ. Press, 2006 [1965]. Lydfiler kan lastes ned fra [forlagets nettsider](#).

Richard S. Harrell, *A Short Reference Grammar of Moroccan Arabic*. Washington, D.C.: Georgetown Univ. Press, 2004 [1962].

GENERELLE RESSURSER FOR ARABISK SPRÅK

- Five College Center for World Languages har en nyttig samling videoer av samtaler om kultur og samfunn med transkriberte og oversatte tekster på en rekke språk og dialekter. Følg disse linkene: [syrisk/levantinsk arabisk](#), [irakisk arabisk](#) og [egyptisk arabisk](#).
- Lutz Edzard og Rudolf de Jong, red., *Encyclopedia of Arabic Language and Linguistics* (EALL).
- Se litteraturlisten på fagsiden for [klassisk arabisk](#).

VIDERE STUDIER AV ARABISKE TALESPRÅK

Et fullstendig studium av arabisk fordrer også kjennskap til andre semittiske språk og til de andre store «islamske» språkene, særlig klassisk persisk og osmansk tyrkisk. Norsk filologisk institutt tilbyr kurs i flere av disse språkene, og holder [forskningsseminarer](#) med originaltekster skrevet på flere semittiske språk, og på persisk og tyrkisk. Interesserte studenter ønskes velkommen til disse seminarene. Norsk filologisk institutt formidler også kontakt med ledende universitetsmiljøer i utlandet.

OM PENSUM OG FILOLOGISKE STUDIER

Filologiske innføringskurs har som regel fire typer pensumlitteratur: (1) innføringsbok, (2) ordbok, (3) referansegrammatikk og (4) håndbøker og sekundærlitteratur. I tillegg finnes i mange tilfeller øvingsbøker og ressurser på Internett. En god innføringsbok kan gjøre nytte som både grammatikk, ordbok, øvingsbok og en sjelden gang som innføring til sekundærlitteraturen. Den filologiske metode gjelder også for studier av talespråk, men må da suppleres med samtaleøvelser. Når man studerer talte språk bør man også tidlig lære å hilse og føre enkle samtaler, gjerne samtidig med studier av skrift og uttale.

For å lære et klassisk skriftspråk godt må man studere inngående en god innføringsbok, gjøre seg kjent med ordbøker og referanselitteratur, pugge ord (helst ved å lage egne glosesbøker og flashcards) og ikke minst lese setninger

og etter hvert tekster jevnlig. Det tar lang tid å sette seg inn i et språk og en skriftradisjon på denne måten, og de fleste må studere minst én time per dag i omtrent et år for å få en god grunnleggende kjennskap til språket. I tillegg til å daglig lese noen sider i læreboken, pugge ord på trikken, lese setninger høyt for seg selv, osv., bør man arbeide grundigere, tilsvarende én arbeidsdag eller mer, minst én gang eller to i uken. Gode kurs og innføringsbøker følger en progresjon som er tilpasset en slik arbeidsmengde. Med gode teknikker og hardt arbeid kan man i mange tilfeller lære den grunnleggende grammatikken og et basisordforråd det første halvåret og deretter anvende mer tid på lesning av tekster og bruk av ordbok og referansegrammatikk det andre halvåret. Håndbøker og sekundærlitteratur bør man gjøre seg fortløpende kjent med, gjerne også lettleste fremstillinger av den kulturtradisjonen språket tilhører. For klassiske skriftspråk finnes ofte en rekke gode ressurser gratis tilgjengelig som PDF eller i andre formater, ettersom mange av standardverkene er relativt gamle og ikke lenger opphavsrettsbeskyttet.